

Nizozemci se rozhodli: Spalování biomasy není udržitelné

 euractiv.com/section/energy/news/the-dutch-have-decided-burning-biomass-is-not-sustainable

21. července 2020

Nizozemsko by mělo co nejdříve ukončit využívání biomasy k výrobě elektriny, uvedl poradní výbor nizozemské vlády ve zprávě předložené začátkem tohoto měsíce.

Biomasa je „nepostradatelný“ zdroj pro oběhové hospodářství, ale její spalování je plýtvání.

To je hlavní poselství zprávy vydané 8. července Socio-ekonomickou radou (SER), nezávislou poradní radou nizozemské vlády složenou z podnikatelů, zaměstnanců a nezávislých odborníků.

V chemickém průmyslu, stavebnictví a zemědělství jsou biologické materiály klíčové pro přechod na oběhové hospodářství, píše rada. Udržitelně produkováná biomasa je však příliš vzácná na to,

abychom ji nadále používali k výrobě tepla nebo elektřiny, pro které existují jiné nízkouhlíkové a obnovitelné alternativy, uvádí zpráva.

V souladu s tím by měly být postupně zrušeny i miliardové dotace, které byly určeny pro spalovny biomasy, říkají poradci, kteří však při navrhování plánu vyřazování požadují opatření k zachování „bezpečnosti investic“.

To znamená, že kompenzace by měla být rozdána společností, které ztratí kvůli náhlému ukončení dotací na bioenergii.

„V případě rychlejšího vyřazení, než by společnosti a zaměstnanci mohli rozumně předvídat, je kompenzace investic, pracovních a sociálních důsledků vhodná,“ uvádí dokument.

Míč je nyní na straně nizozemské vlády, která využije rady k vytvoření národního „rámce udržitelnosti“ pro biologické zdroje, který má být představen po létě.

Nový rámec „rozšíří stávající kritéria“ stanovená ve směrnici EU o obnovitelných zdrojích energie s cílem navrhnout „široce podporovaná a soudržná kritéria udržitelné výroby a využívání biomasy“ v Nizozemsku.

Nová politika má zlepšit soulad země s dlouhodobými cíli v oblasti klimatu, včetně cíle EU dosáhnout do roku 2050 nulových čistých emisí.

Švédská energetická společnost Vattenfall se v očekávání nové vládní politiky již rozhodla odložit výstavbu plánované elektrárny na biomasu v Diemenu.

„Pro Vattenfall je zásadní, aby nizozemská vláda navrhla jasný rámec udržitelnosti,“ uvedla společnost v prohlášení.

Vyhrocená debata

Zpráva vládní poradní skupiny poněkud uklidnila bouřlivou veřejnou debatu o udržitelnosti biomasy, která se v Nizozemsku v posledních měsících přehnal.

Eric Wiebes, nizozemský ministr pro hospodářství a klimatickou politiku v květnu prohlásil, že biomasa je nezbytná pro dosažení cílů země v oblasti obnovitelné energie a snižování emisí uhlíku.

„Pokud chceme dosáhnout klimatického úkolu, budeme prozatím potřebovat biomasu,“ řekl nizozemské veřejnoprávní stanici NOS a zdůraznil, že pelety, které se používají v nizozemských elektrárnách, jsou „zbytkové dřevo z dřevozpracujícího průmyslu“.

"Takového zbytkového dřeva se musíte zbavit, takže s ním raději udělejte něco užitečného," řekl.

Připomínky ministra přišly v návaznosti na studii Národního institutu pro analýzu strategické politiky v oblasti životního prostředí, přírody a územního plánování (PBL), jednoho z hlavních zdrojů využívaných v poradenství SER.

Pro tuto studii bylo konzultováno 150 organizací a expertů a také 400 zpráv ve snaze „poskytnout náhled na nejdůležitější příčiny, které jsou základem různých postojů ve veřejné diskusi“ o biomase prostřednictvím přístupu „společného zjišťování faktů“.

Zpočátku studie PBL pouze přilévala olej do ohně, protože dospěla k závěru, že různé formy výroby a využití energie nejsou srovnatelné.

„Neexistuje jedna pravda“ o udržitelnosti biomasy, řekl Bart Strengers z PBL pro NOS, když studie vyšla 8. května.

Vláda reagovala zdůrazněním důležitosti biomasy při dosahování cílů snížení emisí v zemi, ale ekologové odpověděli, že ke snižování uhlíku dochází pouze na papíře: výpočty uhlíkových emisí neodrážejí realitu, tvrdili.

„Co znamenají, biomasa nepostradatelná pro snižování emisí? Pokud se na to podíváte pouze z účetního hlediska, tak ano. Ale pokud vezmete v úvahu životní cyklus biomasy jako obnovitelného zdroje, povede to pouze k větším emisím CO₂ a posílení globálního oteplování,“ napsala v komentáři ke studii národní federace proti rostlinám na biomasu.

EU plánuje rozsáhlý přezkum bioenergie do konce roku 2020

Evropská komise má v úmyslu prosadit „transformativní přístup“ ke všem formám bioenergie – včetně biopaliv a dřevní biomasy – jako součást strategie biologické rozmanitosti, která má být představena ve středu (20. května).

Jak vyplnit mezeru?

Nyní, když je poslední rada SER venku, je alespoň jeden kousek holandské skládačky vyřešen. Dovoz dřevěných pelet pro výrobu tepla nebo elektřiny není považován za udržitelný.

S tímto závěrem SER otevírá „novou kapitolu“ v diskusi o biomase, řekl Stientje van Veldhoven, nizozemský státní tajemník pro infrastrukturu a životní prostředí.

Hlavní otázka nyní zní: pokud bude bioenergie vyřazena, co přijde, aby zaplnilo mezeru?

Bioenergie je v současnosti podle práva EU považována za uhlíkově neutrální obnovitelný zdroj energie a v současné době představuje téměř 60 % spotřeby energie z obnovitelných zdrojů v EU, z čehož 96 % se vyrábí v Evropě, uvádí Evropská komise.

V Nizozemsku je podíl biomasy na obnovitelných zdrojích téměř stejný, v roce 2018 činil 61 %, i když většina z nich se dováží z jiných evropských zemí, například ve formě dřevěných pelet z Estonska.

Doporučení SER také zdůrazňuje, že postupné vyřazení biomasy nemůže být na úkor cílů v oblasti klimatu, které vylučují uhlí a případně i plyn jako náhradu.

To znamená, že Nizozemsko bude potřebovat obrovské množství dodatečných obnovitelných zdrojů energie – solární panely a větrné turbíny – aby tento nedostatek vyrovnalo.

Zda je to reálná možnost, je však stále předmětem diskuse. "S plány, které nyní existují, je větší šance, že toho nedosáhneme, než že ano," řekl profesor Gert Jan Kramer z univerzity v Utrechtu, který hovořil s nizozemskou národní stanicí NOS.

Vzor pro Evropu?

Nizozemská debata může být předzvěstí vývoje na úrovni EU, kde se přezkoumává udržitelnost biomasy pro energetické účely.

Evropská unie připojila kritéria udržitelnosti k využívání biomasy ve své poslední revizi směrnice EU o obnovitelné energii, která byla schválena před dvěma lety. Ekologické skupiny ale varovaly před rozporem mezi bioenergetickou politikou EU a jejími dlouhodobými klimatickými cíli.

V rámci strategie biologické rozmanitosti předložené 20. května Evropská komise uvedla, že neustále „hodnotí nabídku a poptávku po biomase v EU a na celém světě a související udržitelnost“, aby „lépe porozuměla a monitorovala potenciální rizika pro klima a biologickou rozmanitost“.

Tento proces vyvrcholí do konce roku 2020, kdy „Komise zveřejní výsledky této práce na využití lesní biomasy k výrobě energie,“ uvedla exekutiva EU ve své strategii biologické rozmanitosti.

Následně v roce 2021 Komise zreviduje klíčové zákony EU, jako je směrnice EU o obnovitelné energii a nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), a předloží „provozní pokyny“ k novým kritériím udržitelnosti lesní biomasa pro energii.

Zda bude lesní biomasa do té doby stále legálně považována za uhlíkově neutrální a obnovitelný zdroj energie, se teprve uvidí.

„Ne všechna biomasa je uhlíkově neutrální,“ říká průmysl

Čísla předních průmyslových odvětví připouštějí, že ne veškerá biomasa přináší výhody klimatu, a trvají na tom, že podle práva EU by se mělo těžit pouze dřevo a lesní zbytky nízké hodnoty.

(Editoval Frédéric Simon)